

כלי מחקר זה נלקח מתוך מאגר כלי המחקר של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: שאלון יחידאות ועמדות הורים ביחס למערכות יחסים זוגיות אצל ילדים עם מוגבלות שכלית.

פותח בשנת: 2003/2004 על ידי: (1) sCuskelly, M., & Bryde, R. (2) Karellou, J.

תורגם לעברית בשנת: 2015 על ידי: פרופ' חפציבה ליפשיץ-והב וחגית חגואל

1	מטרת הכלי	בחינת עמדות ההורים לילדים עם מוגבלות שכלית כלפי נושאים שונים: גיל ההתבגרות, חינוך והכנה ליחסים אינטימיים, אינטימיות ויחסים פסיים, זוגיות ונישואין, הורות ויחידאות.
2	סוג כלי המחקר	שאלון אשר נבנה לצורך המחקר הנוכחי. התבסס בחלקו על שני שאלונים קיימים: 1. Cuskelly, M., & Bryde, R. (2004). Attitudes towards the sexuality of adults with an intellectual disability: parents, support staff, and a community sample. <i>Journal of Intellectual and Developmental Disability</i> , 29(3), 255-264. 2. Karellou, J. (2003). Development of the Greek Sexuality Attitudes Questionnaire–Learning Disabilities (GSAQ-LD). <i>Sexuality and Disability</i> , 21(2), 113-135.
3	אוכלוסיית היעד	במחקר של פרופ' חפציבה ליפשיץ-והב וחגית חגואל (2015), הורים לילדים עם מוגבלות שכלית (בין אם ילדם נמצא במערכת יחסים ובין אם רווק/יחידאי).
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי ודיווח על בנם/בתם.
5	מבנה הכלי	שאלות דמוגרפיות בנושאים: מגדר, קשר משפחתי לילד עם מוגבלות שכלית, אטיולוגיה, זיקה לדת, מיקום במשפחה, ומקום מגורים. שאלות בנושא זוגיות במשפחה: רצון למערכת יחסים עבור ילדו, הבעת רצון למערכת יחסים מצד הילד, רצון לנישואין, קיום אחים נשואים במשפחה. שאלות בנושאים שונים: גיל ההתבגרות – חינוך והכנה ליחסים אינטימיים, אינטימיות ויחסים פסיים, זוגיות ונישואין, הורות ויחידאות.
6	סוג סולם המדידה	ההיגדים הועברו על פני סולם ליקארט בעל שש דרגות מ-1 ("בכלל לא מסכים") ועד 6 ("מסכים מאוד"). על ההורים היה לציין לגבי כל היגד והיגד עד כמה הוא נכון עבורם על

		גבי הסקלה.
7	סוג הפריטים בכלי	שאלות דירוג באמצעות סקאלה.
8	אורך הכלי	בשאלון עמדות הורים: 31 היגדים לבחינת העמדה. בשאלון יחידאות: 18 היגדים לבחינת העמדה.
9	מהימנות	ביחס להגדי עמדות הורים : מהימנות עקיבות פנימית אלפא של קרונברך $\alpha = .896$. היגדי השאלון חולקו לחמישה גורמים. נבדקה מהימנות עבור כל אחד מהם בנפרד. חושבו ממוצעים של ההיגדים של כל גורם בנפרד. ציון גבוה בגורם מסוים מורה על עמדות חיוביות יותר של ההורים כלפי אותו גורם. ביחס להגדי יחידאות : מהימנות עקיבות פנימית אלפא של קרונברך $\alpha = .903$. השאלון חולקו לשלושה גורמים. נבדקה מהימנות עבור כל אחד מהם בנפרד. חושבו ממוצעים של ההיגדים של כל גורם בנפרד. ציון גבוה בגורם מסוים מורה על עמדות חיוביות יותר של ההורים כלפי אותו גורם.
10	תקיפות	השאלות תורגמו לעברית, אח"כ שוב לאנגלית ואז חזר לעברית. תוכן השאלות הותאם לאוכלוסיה ולתרבות בארץ וכן הוספו שאלות חדשות שלא הופיעו בשאלונים. השאלון המוגמר הועבר למספר הורים ששימשו כ'שופטים', העירו הערות והביעו דעתם. כמו כן, הועבר השאלון גם לאנשי מקצוע, העובדים עם מבוגרים בעלי מוגבלות שכלית.

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
100.2 למחקר המלא	פרופ' חפציבה ליפשיץ-והב וחגית חגואל (2015), עמדות הורים של בוגרים בעלי מוגבלות שכלית כלפי סטטוס יחידאות/זוגיות של ילדם

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

לפניך היגדים שונים . סמן את מידת הסכמתך עם כל היגד.

השאלון פונה למגוון רחב של מגזרים בחברה הישראלית.

אין הכרח לענות על שאלות שיש בהן משום פגיעה בעמדותיו / רגשותיו / אמונתו של אדם.

*****המושג מוגבלות שכלית המופיע בשאלון מתייחס למבוגרים עם מוגבלות שכלית ברמת תפקוד קלה עד בינונית**

מסכים מאוד	מסכים מעט	בדרך כלל מסכים	מסכים באופן מועט	מסכים קצת לא מסכים	לרוב לא מסכים	בכלל לא מסכים
6	5	4	3	2	1	
<u>גיל ההתבגרות – חינוך והכנה ליחסים אינטימיים בבגרות</u>						
						1. חינוך ליחסים אינטימיים/ פסיים הוא חיוני וחשוב עבור מתבגרים ובוגרים עם מוגבלות שכלית
						2. סיפוק עצמי (אוונות) בפרטיות היא צורת ביטוי לגיטימית למיניות עבור מתבגרים ובוגרים עם מוגבלות שכלית . ראוי ללמדם היכן מותר או אסור לעשות זאת.
						3. חינוך לפרטיות הגוף עבור בעלי מוגבלות שכלית הוא חיוני וחשוב למניעת ניצול מיני
						4. חשוב שהורים יכינו את ילדיהם בגיל הנעורים לאפשרות שיהיו בקשר זוגי / נישואים בבגרות
<u>אינטימיות ויחסים פסיים</u>						
						5. צרכיו האינטימיים - פסיים של אדם עם מוגבלות שכלית זהים לאלה של אדם ללא מוגבלות שכלית
						6. מרבית בעלי מוגבלות שכלית מגלים משיכה אינטימית-פיסית לבני המין השני
						7. זה בסדר שמבוגרים עם מוגבלות שכלית מתגפפים בפרטיות
						8. יש להתיר יחסים אינטימיים-פסיים בהסכמה בין בוגרים עם מוגבלות שכלית
						9. יש להתחשב ברצונם של בוגרים עם מוגבלות שכלית מעוניינים לקיים יחסים חד-מיניים
<u>זוגיות ונישואים</u>						
						10. יש לאפשר מגורים משותפים גם ללא נישואים לבוגרים עם מוגבלות שכלית
						11. לבוגרים עם מוגבלות שכלית הזכות לזוגיות
						12. חברה בריאה היא חברה שבה מאפשרים נישואים לבעלי מוגבלות שכלית
						13. לבוגרים עם מוגבלות שכלית הזכות להינשא

מסכים מאוד 6	בדרך כלל מסכים 5	מסכים באופן מועט 4	קצת לא מסכים 3	לרוב לא מסכים 2	בכלל לא מסכים 1	
						14. בכל מערך דיור עבור בוגרים עם מוגבלות שכלית צריך להיות מדריך לחיי נישואים
						15. מבוגרים עם מוגבלות שכלית מסוגלים לנהל משק בית תוך שיתוף עם אדם נוסף.
						16. ליווי של אנשי מקצוע בשנות הנישואים הראשונות הוא צורך הכרחי עבור זוגות עם מוגבלות שכלית
						17. חוג ובו יפגשו זוגות נשואים עם מוגבלות שכלית וידונו בבעיות שונות - זה רעיון מצוין.
הורות						
						18. יש לאפשר לבוגרים עם מוגבלות שכלית להינשא אבל לא להוליד ילדים
						19. חלק מהאנשים עם מוגבלות שכלית מסוגלים להיות הורים
						20. יש להתיר לזוגות נשואים עם מוגבלות שכלית להוליד ילדים
						21. ללא קשר למנת המשכל - לכל אדם הזכות ההומניטרית להוליד ילדים
רווקות						
						22. (1) יש להשקיע בחינוך של בעלי מוגבלות שכלית לזוגיות כבר בגיל ביה"ס על מנת למנוע רווקות מאוחרת ובדידות בבגרות
						23. (2) עזרה וסיוע של ההורים בהיכרות חברים לאורך השנים עשויה לעודד נישואים בבגרות
						24. (3) תפקיד ההורים לזמן במהלך ההתבגרות התנסויות חברתיות שיסייעו בהכרות של בן/בת זוג
						25. (4) הסיבה לרווקות בקרב בעלי מוגבלות שכלית נעוצה בעמדות החברה ולא בקשיים של בעלי המוגבלות
						26. (5) הסיבה לרווקות בקרב בעלי מוגבלות שכלית היא היעדר כישורים חברתיים
						27. (6) היעדר חשיפה לבני המין השני תורם לתופעת הרווקות בקרב בעלי מוגבלות שכלית
						28. (7) חשוב שיהיו מסגרות שידוכים עבור בוגרים עם מוגבלויות
						29. (8) יש לסייע לאדם עם מוגבלות שכלית ליצור קשרי זוגיות
						30. (10) חוגי היכרות לרווקים עם מוגבלויות זה רעיון מצוין
						31. (11) אני חושב שניתן לשנות את תופעת הרווקות הרווחת בקרב בעלי מוגבלות שכלית
						32. (12) אני חושב שתופעת הרווקות בקרב בעלי מוגבלות שכלית היא מצב לא רצוי
						33. (13) לדעתי נישואים בקרב בעלי מוגבלות שכלית תורמים לאיכות חייהם של שני בני הזוג
						34. (14) אני סבור שתופעת הרווקות בקרב בעלי מוגבלויות היא

מסכים מאוד 6	מסכים כלל בדרך מסכים 5	מסכים באופן מועט 4	קצת לא מסכים 3	לרוב לא מסכים 2	בכלל לא מסכים 1
					תוצאה של נורמות חברתיות שיש לשנות
					35. (15) מכעיס אותי לשמוע שישנם אנשים הרואים בתופעת הרווקות בקרב בעלי מוגבלות שכלית כדבר נורמטיבי
					36. (16) לא מפחיד אותי לחשוב על נישואיו של בני/בתי
					37. (17) משמח אותי לחשוב על האפשרות שבני יבסס זוגיות ונישואים
					38. (18) אני מודאג מכך שבני/ בתי יישאר רווק לעד
					39. (19) מעציב לשמוע שהרבה אנשים בוגרים בקרב בעלי המוגבלות השכלית הינם רווקים
					1 40. (20) תפקידי כהורה הוא ליזום פעילויות חברתיות לילדי על מנ שירחיב את מעגל חבריו
					41. (21) אני סבור שמבוגרים עם מוגבלות שכלית יכולים ללמוד לנהל משק בית
					12. 42. (22) בני / בתי לא מעוניין להישאר רווק
					13. 43. (23) אני מסוגל לשוחח עם ילדי על נושא של יחסים אינטימיים בבגרות
					14. 44. (24) אעודד את בני/בתי להתחתן ולהקים משפחה
					15. 45. (25) איעזר במסגרת שידוכים מותאמת לאוכלוסיית בעלי צרכ מיוחדים כדי לסייע במציאת בן/בת זוג עבור בני/בתי
					46. (26) אומן לילדי אינטראקציה חברתית (מועדון/חוג) בה יוכל 16 לפגוש ולהכיר בן זוג לעתיד
					1 47. (27) אשלח את בני/בתי לחוג היכרויות עבור בעלי צרכים מיוחדים
					48. (28) אשתתף בסדנת הדרכה להורים לבוגרים עם מוגבלות שכלית המעוניינים לבסס זוגיות